

18.11.2020

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous 2/2020

Aika	8.10.2020	Klo 13.00–15.15
Paikka	MS Teams	
Läsnä	Pekka Häkkinen, Pieksämäki Hanna Kakriainen, Keski-Savon ympäristötoimi Maija Nykänen, Keski-Savon ympäristötoimi Marjo Ahola, Suomen metsäkeskus Matti Laaksonen, Pieksämäen Vesi Ismo Kallio, MHY Ari Naukkarinen, Pieksänjärven-Vangasjärven neuvottelukunta Varpu Rajala, ESAELY Lauri Puhakainen, ESAELY Liisa Muuri, ESAELY Teemu Oittinen, ESAELY	

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Häkkinen ja sihteeriksi Liisa Muuri/Teemu Oittinen.

2 Ryhmän puheenjohtajan valinta

Päätöstä ryhmän uudesta puheenjohtajasta ei vielä tehty.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Muuri kävi läpi edellisen kokouksen [pöytäkirjaa](https://esvesienhoito.wordpress.com) (esvesienhoito.wordpress.com). Pöytäkirja hyväksyttiin.

4 Vesienhoidon tilannekatsaus

Muuri esitteli vesienhoidon tilannekatsauksen mm. toimenpideohjelman ja vesienhoitosuunnitelmaluonnokset lyhyesti. Todettiin, että kuuleminen alkaa 2.11.2020 ja kuulemisaika on puoli vuotta. Lisäksi esiteltiin lyhyesti kuulemisen aineistot ja kuulemismenettely. Kaikki kuulemisaineistot ja ohjeet löytyvät valtakunnalliselta [kuulemissivustolta](#).

5 Vehka-Uuhilampien kunnostus, tilannekatsaus

Lauri Puhakainen taustoitti Vehka- ja Uuhilammen kunnostuksen tilanteen. Sedimenttitutkimus on tilattu Rambollilta ja valmistuu tänä syksynä. Haitta-ainepitoisuuksista ja ruoppauksen soveltuvuudesta ei ole vielä tietoa. Linnustoselvitys on tehty keväällä, ja lintumäärissä on havaittavissa laskeva trendi erityisesti sukeltajien ja naurulokkien osalta. Linnustosta on tosin niukasti aiempia vertailukelpoisia selvityksiä. Niittoja ei ehditty järjestää tänä kesänä.

18.11.2020

Kosteikkoasiat ovat Pieksämäen kaupungin ja Pekka Häkkisen tehtävänä. Seurakunnalta (Juha Korhoselta) on saatu lupa suunnittelulle. Toteutus vaatii kirkkoneuvoston luvan. Lähiaikoina laaditaan avustushakemus suunnitelmalle, josta on pyydetty alustava tarjous (5000–6000 euroa).

Puhakainen pohti Vehkalammen patovaihtoehdon tarvetta (alivedenkorkeuden säätö). Häkkinen toi esiin, että alueella on yksittäisiä taloja, joiden salaojat ovat lähellä Vehkalammen nykyistä pintaa sekä Lindströmin pesula, jotka ovat kriittisimmät kohteet. Tarpeen vaatiessa kaupungilta voidaan käydä mittaamassa Vehka- ja Uuhilammen ja salaojien korkeudet maastossa. Vehkalammen pinnankorkeustietoja on vuoteen 2008 saakka. Varpu Rajala ottaa vaihtoehdot selvityksen alle.

Alueen metsästyskäytöstä keskusteltiin. Asia selvitetään paikallisilta. Todettiin myös, että metsästys on vähentynyt alueella.

Puhakainen kertoi myös lyhyesti muiden lintuvesikunnostuksen etenemisestä. Tuomiojärvellä tarkoituksena on selvittää mahdollisuuksia vanhan säännöstelypadon korvaamiseen pohjapadolla. Konsultti laatii kohteesta yleissuunnitelman (nykyiset vedenkorkeudet vai mahdollinen nostaminen), jonka jälkeen tehdään tarkemmat suunnitelmat. Paikalliset osallistetaan suunnitteluun. Kirkko-Surnuin hoitosuunnitelma on valmistumassa. Yleisötilaisuus järjestetään syksyllä turvallisesti Kanttila-salissa noin 20 henkilölle. Kirkko-Surnui koekalastettiin elokuussa: saalis oli vähäinen ja ahvenvaltainen.

Hoitokalastuksia tehtiin keväällä Pieksänjärven lahtialueilla, mutta Pohosjoen suulla rysäkalastus ei onnistunut, vaan olisi tarvittu pienempiä rysiä. Hoitokalastuksen saalis koostui suurimmaksi osaksi pienistä lahnoista, särjistä ja ahvenista. Kutevia lahnoja ei tavoitettu tällä kertaa. Kokonaissaalis keväältä oli 6300 kg. Ensi vuonna pyritään saamaan kutulahnoja kiinni uusista paikoista.

6 KHS/VHS-hanke

Kalatalousalueen KHS-työryhmä on työstänyt kalataloudellista käyttö- ja hoitosuunnitelmaa yhdessä konsultin kanssa. KHS on valmis etenemään kalastuslain mukaisen käsittelyssä. Osakaskunta laatii oman KHS:nsä kalatalousalueen suunnitelmiin perustuen. Kalatalousalueen vesienhoidon yleissuunnitelman (VHS) ensimmäinen luonnos on ollut sidosryhmien kommentoitavana. Vesienhoitosuunnitelmasta on nostettu joitain asioita sekä vedenlaatutietoja KHS:ään.

VHS:n toimenpiteiden suunnittelun tueksi toukokuussa järjestettiin etäyhteydellä työpaja, jossa pohdittuja toimenpiteitä esiteltiin ryhmässä. Häkkinen nosti esiin rahoituksen yhdessä hakemisen tärkeyden. Pieksänjärvellä olisi tärkeää saada osakaskunnat yhdistymään. Keskustelua yhdistämisestä on pidetty yllä ja asiaa on viety ruohonjuuritasolla eteenpäin. Luonnos VHS:sta tulee lähiaikoina ryhmän kommentoitavaksi.

7 Vesienhoitohankkeet

Muuri esitteli alustavaa tietoa **maa- ja metsätalouden vesienhallinnan** rahoitushausta. Lisätietoja Etelä-Savon ELY-keskuksesta voi kysyä Juha Maaraselta. [Avustushaku](#) harkinnanvaraisiin vesistökunnostuksiin alkaa 15.10. ja päättyy 30.11.2020.

Jäppilän Ahvenlammessa ja Hiidenlammessa oli viime kesänä runsas sinileväkukinta. ELY-keskus haki lammista näytteet elokuussa ja tulee hakemaan vielä uudelleen syksyllä. Muuri

18.11.2020

esitteli tuloksia, joista todettiin Ahvenlammen osalta mm. leväkukinnan aiheuttamaa päällysveden ylikyllästystä, pH:n nousua ja leväsamentumista. Alusvedessä esiintyi hapettomuutta ja ammoniumtyypen pitoisuus oli koholla. Näkösyvyys viime kesänä oli heikko verrattuna normaalilanteeseen. Lammen ongelmana on sisäinen kuormitus. Muuri esitteli sinileviä tuhoavaa ultraäänilauttaa, jonka käytöstä Ahvenlammella ensi kesänä on alustavasti sovittu. Häkkinen tiedusteli kustannuksista, jotta osataan budjetoida sopiva osuus kaupungin talousarvioon. Alkuun hoitokalastus voisi olla toimiva toimenpide esim. 4–6 nuotan vetoa (kustannusarvio 4 200 euroa vanhoilla hinnoilla). Hapetus voidaan arvioida myös yhtenä toimenpiteenä. Sovittiin, että järjestetään yhteistyöpalaveri Keski-Savon ympäristötoimen kutsumana.

Keskusteltiin **Pieksänjärven säännöstelypadon korvaamisesta pohjapadolla**. Häkkinen epäili, että säännöstelypadon velvoitteiden siirto osakaskunnille tuskin onnistuu lähitulevaisuudessa, koska osakaskunnat eivät ole vielä yhdistyneet. Laskuyhtiön osittelun uudelleen tekeminen on yhtiölle liian kallista. Padon kuntoa testataan ensi kesänä uudelleen (edellisen kerran testattu v. 2016) ja arvioidaan sen käyttökelpoisuutta, minkä jälkeen arvioidaan mahdollisen pohjapadon asian ajankohtaisuus uudelleen.

Muuri tiedotti mahdollisesta **Ruokojärven vedenkorkeuden nostohankkeesta**. ELY-keskukseen on otettu yhteyttä Timo Kauppisen aloitteesta koskien Ruokojärven matalaa vedenkorkeutta. Tarkoituksena on pitää erillinen palaveri alivedenkorkeuden nostomahdollisuudesta.

Marjo Ahola esitteli keväällä käynnistynyttä Suomen metsäkeskuksen ja ELY-keskuksen **yhteistyöhanketta metsätalouden vesiensuojeluun** liittyen. Metsäkeskus laatii yhteistyössä ELY:n kanssa toteuttamiskelpoiset metsätalouden vesiensuojelusuunnitelmat Kyyveden latvat-metsätalouden vesiensuojelun yleissuunnitelman valuma-alueille (linkki [yleissuunnitelmaan](#)). Suunnittelua tehdään Nykälänjoen-Naarajoen, Naarajärven, Niskakoskenjoen ja Iso-Naakkiman valuma-alueilla. Näille neljälle 3. jakovaiheen valuma-alueelle laaditaan yhteensä 5–6 Kestävän metsätalouden määräämällisen rahoituslain (Kemera-laki) tuella toteutettavaa vesiensuojeluhanketta. Vuosittain toteuttajaa haetaan 1–2 hankkeelle. Viimeinen hankehaku on vuonna 2023. Valittu toteuttaja tekee tarkan mitoitus suunnittelun rakenteelle ja vastaa töiden toteuttamisesta Kemera-lain mukaisesti kolmen vuoden sisällä.

Maastotyöt ovat alkaneet toukokuussa ja jatkuvat lumien tuloon saakka. Tarvittaessa maastotyitä jatketaan ensi keväänä. Maastossa on löydetty jonkin verran jo toteutettuja rakenteita, joiden kunnostustarve on arvioitu. Suhtautuminen metsäyhtiöiden, kuntien ja valtion puolelta hankkeeseen on ollut myönteistä. Metsäkeskus on pyytänyt linjausta MMM:stä kemeran soveltamisesta valuma-alueella, jossa on sekä yksityisten että yhteisöjen omistamia maita, mutta vastusta ei ole vielä saatu. UPM ja Tornator tulevat toteuttamaan alueella vesiensuojelurakenteita tulevien metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä. Metsähallituksen maille ei ole tullut esityksiä vs-rakenteista, eikä metsähallitukseen ole toistaiseksi oltu yhteydessä. Bovallius-säätiön suhteen odotetaan MMM:n linjausta. Rutakonjoen valuma-alueella ei ole maastotarkastelun perusteella akuuttia vesiensuojelutarvetta, sillä vanhoista ojista on luultavasti jo tullut suurin osa kuormituksesta. Joen yläosalla on toteutettuja hankkeita, joiden kunto ja hoitotarpeet kartoitetaan.

Turvetuotantoalueen purkujoaan yleissuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ei voida toteuttaa kemera-rahoituksella, sillä tarkka kuormituslähde on tiedossa. Näille toimenpiteille etsitään muuta rahoitusta. Maastotöissä kartoitetaan myös mahdollisia vesiensuojelun tehostamisohjelman maa- ja metsätalouden vesienhallinnan teemaan sopivia kohteita.

ELY-keskus on käynyt maastokäynnillä **Syvänsin valuma-alueen** eteläosassa sijaitsevalla Hiehonlammella kesällä. Käpryn ja Vihtajärven suunnalla on myös kunnostustarvetta. Kohteet

18.11.2020

on mainittu Virtasalmi-Joroisten kalatalousalueen yleissuunnitelmassa, ja kohteita olisi mahdollista yhdistää tulevaisuudessa yhdeksi Syvänsin valuma-alueen kunnostushankekokonaisuudeksi.

Pekka Häkkinen tiedotti, että **Pyhäjärvestä** on pyydetty tänä vuonna yli 1000 kg lahnaa osakaskunnan toimesta. **Niskajärvestä** on tehty velvoitetarkkailuun liittyvä koekalastus.

8 Virtasalmen jätevedenpuhdistamo

Muuri taustoitti lyhyesti, että tänä kesänä luparajaylityksiä on ollut BOD:n ja COD:n osalta. Muuri oli keskustellut asiasta laitoksen valvoja Juho Kotasen kanssa, jonka mielestä hetkelliset ylitykset eivät vaikuta merkittävästi ympäristöön.

Matti Laaksonen totesi, että uusintanäyte on otettu ja kertoi, että ylityksen syynä oli hetkellinen käyttöhäiriö. Aktiivilietettä oli poistunut paljon enemmän kuin tarpeellista ja biologinen prosessi oli häiriintynyt. Toiminta on nyt kunnossa. Laaksonen totesi, että laitteisto on saneerattu kuntaliitoksen aikana. Kunnostamiselle ei nähty olevan tarvetta normaalin saneeraamisen lisäksi.

9 Yleisötilaisuuden korvaaminen

ELY tekee koosteen hankkeista. Tiedote kaupungille ja juttu lehteen. Tiedote kommentoitavaksi kaupungille ja ympäristötoimelle.

10 Muut esille tulevat asiat

Ei ollut.

11 Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään myöhemmin sovittavassa tilassa torstaina 25.3.2021 klo 13 alkaen.

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15.

Sihteeri

Liisa Muuri/Teemu Oittinen

Liitteet

Kokouksen runko

Jakelu

Tilaisuuteen kutsutut, [Vesienhoidon blogisivut](#)